

El poeta valencià parla sobre la seua obra a propòsit del Premi Carles Riba que ha aconseguit a Catalunya pel seu llibre 'L' instant etern' / 2

Un repàs d'algunes de les novetats editorials i discogràfiques que es multipliquen en vespres del trànsit entre un any i un altre / 4

Saramago, Portugal

JOAN F. MIRA

La primera vegada que vaig visitar Portugal, encara hi mancava el lúgubre Oliveira Salazar, les parets eren plenes d'uns cartells on figurava un muntatge de mapes amb el territori "metropolità", Angola, Moçambic, Goa, Timor, les illes de Cabo Verde i algun tros de terra més, i amb la llegenda "Portugal ndo é un país pequeno". L'impossible mapa es va acabar en pocs anys i, afortunadament, Portugal sí que és un país pequeno. Potser per això m'agrada tant, a mi que els països massa grans sempre em resulten incòmodes. Sóc visitant assidu d'aquelles terres, passejador de Lisboa i lector d'Eça de Queiroz, de Pessoa, de Miguel Torga i de Lobo Antunes. I de José Saramago, des de *L'any de la mort de Ricardo Reis* fins aquest any que li han donat el gran premi. Per alguna empatia comprensible, crec que he arribat a entendre l'angobxa subtil d'un país que ha navegat entre l'exigüitat relativa del territori nacional i les amplïades de l'imperi, entre el poderós veï amenaçador i l'afirmació de la potència pròpia, entre creure's el centre de l'univers i veure's en un racó apartat del món que compta. Escrivia Torga en *La creació del món*: "Ningú de nosaltres acceptava la seua pàtria de manera natural o senzilla. En les veus que feraltaven o la denigraven vibrava el despit, la mateixa humiliació, el mateix sentiment d'inferioritat". I aquesta pàtria és la mateixa d'*Os Lusíadas* — "inculta geração, altos infantes" — la mateixa que ha produït uns patriotes exaltats i tendres, com Saramago que, en el pròleg d'un llibre deliciós, *Viagem a Portugal*, hi escriu: "O viajante viajou no seu país. Isto significa que viajou por dentro de si mesmo", que és la màxima forma d'identitat possible. I que, acusat de "massa espanyol" per alguns imbècils, afirma en la televisió: "No tolere que ningú es diga més portugués que jo". Si això ho diguera un escriptor català, qui sap quines acusacions de "nacionalisme" pervers li dedicarien don Mario Vargas, liberal, o el professor Savater, filòsof ètic. Però potser a ells els agraden els països grans, igual que a mi m'agraden els petits.

ART RUPESTRE

Reproducció de l'escena de caçera de la cova dels Cavalls, en el barranc de la Valltorta.

ANGEL SÁNCHEZ

La reserva dels últims caçadors

La declaració del conjunt d'art rupestre de la Valltorta com a Patrimoni de la Humanitat aviva l'esperança de recuperació d'un entorn fràgil i únic

MIQUEL ALBEROLA

Entre el quart i el cinquè mil·lenni abans de Crist, sobre els meandres del mineral barranc de la Valltorta hi va haver una energia formidable. Governava el període Atlàntic, i sobre la llengua de grava que ara ocupa el curs fluvial, hi transcorria un cabdal constant d'aigua. La pluja freqüent havia afavorit una coberta forestal frondosa, i entre els atapeïts boscos de roures i carrasques vagarejaven amb idèntica abundància cavalls, llops, cervols, cabirols, cabres, bous i senglars.

Des de la roca de les Estàbigues, l'entorn, ara de lectura fòssil, encara produïx una fonda suggestió al visitant. La rambla de la Valltorta, que deu el seu nom al tortuós traçat del barranc,

oscil·la entre els 400 i els 280 metres de profunditat. En aquest territori de magnetitzants cingles, ara declarat Patrimoni de la Humanitat junt amb la resta de territoris hispànics amb art rupestre llevantí, hi va haver una àrea privilegiada per a l'establiment de l'home. Les condicions climàtiques i geològiques ho propiciaven. En l'interior de la depressió, les excavacions hi han aflorat materials arqueològics que delaten un assentament sobre el planell del meandre. La gran concentració de peces de sílex i restes de talla procedents d'indústries lítiques ha fet pensar els especialistes en la possible existència d'uns tallers per a la fabricació de l'utillatge necessari dels pobladors d'un hàbitat dens i, potser, prolongat.

En les immediacions de l'assentament, incrustats al precipici de les Estàbigues i configurant un triangle molt vital, hi ha un lloc funerari i un lloc sacre, que és el que va revelar l'existència d'un conjunt considerat com la part més moller de l'art rupestre llevantí, que va des de Catalunya a Andalusia. Però les vibrants escenes cinètiques representades a la paret de la cova dels Cavalls també eren un mètode d'afirmació contra altres grups assentats en unes altres zones i que practicaven l'agricultura i la ramaderia. Era un signe d'identitat: els últims caçadors s'atrineraven contra els estímuls dels nous factors de producció dels mitjans de subsistència que imposava el període neolític.

Passa a la pàgina 3

NOVETATS

- Temps de llegendres
- Els pirates van a Roma

A PARTIR DE 10 ANYS

ALFAGUARA
VORAMAR

Gemma Lluch: *El lector model en la narrativa per a infants i joves*

Coeditat amb la Universitat Autònoma de Barcelona i la Universitat Jaume I

Un fons de cultura i pensament
Més de mil títols en catàleg

PUBLICACIONS DE LA
UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

<http://www.uv.es/publicacions>
E-mail: publicacions@uv.es